

Spis Treści

Przedmowa	11
Rozdział 1	
Wybrane zagadnienia z anatomii i fizjologii jamy ustnej	
– <i>Maria Anna Nowakowska</i>	13
1.1. Budowa warg i błony śluzowej jamy ustnej	13
1.2. Fizjologia błony śluzowej jamy ustnej	19
1.3. Flora bakteryjna jamy ustnej	23
Rozdział 2	
Zasady badania pacjenta – <i>Maria Anna Nowakowska,</i>	
<i>Olga Androsz-Kowalska</i>	25
2.1. Badanie podmiotowe i przedmiotowe oraz badania pomocnicze	25
2.2. Symptomatologia chorób błony śluzowej	29
2.2.1. Wykwity pierwotne	30
2.2.2. Wykwity wtórne	36
2.3. Podział zmian w jamie ustnej według różnic w ich	
zabarwieniu	42
2.3.1. Zmiany czerwone	42
2.3.2. Zmiany białe	43
2.3.3. Zmiany pigmentacyjne	47
2.4. Podział zmian w jamie ustnej według różnic w ukształtowaniu	
powierzchni	48

Rozdział 3

Wady rozwojowe i choroby w obrębie warg i języka

– <i>Maria Anna Nowakowska, Jan Kowalski</i>	50
3.1. Wady szpary ustnej i przedsionka jamy ustnej	50
3.2. Wady rozwojowe wędzidełek warg	52
3.3. Znamiona błony śluzowej jamy ustnej	55
3.4. Wady wrodzone podłoża kostnego	57
3.5. Wady wrodzone dziąseł	57
3.6. Wady i choroby warg	58
3.7. Zapalenia warg	65
3.7.1. Zapalenie kątów warg	66
3.7.2. Gruźlicze zapalenie warg	68
3.7.3. Ziarniniakowe zapalenie warg	69
3.7.4. Słoneczne zapalenie warg	71
3.7.5. Rogowacenie starcze	72
3.8. Wady i zapalenia języka	73
3.8.1. Wady rozwojowe języka	73
3.8.2. Choroby języka	79
Piśmiennictwo do rozdziałów 1, 2, 3	89

Rozdział 4

Choroby infekcyjne – <i>Renata Górska, Olga Androsz-Kowalska</i> ...	90
4.1. Choroby wirusowe	90
4.1.1. Choroby wywołane przez wirusy DNA	91
4.1.2. Choroby wywołane przez wirusy RNA	101
4.2. Infekcje drożdżakowe	106
4.2.1. Rzekomobłoniasta postać kandydiazy	108
4.2.2. Ostra zanikowa postać kandydiazy	110
4.2.3. Przewlekła zanikowa postać kandydiazy	111
4.2.4. Postać przewlekła śluzówkowo-skórna	114
4.3. Infekcje bakteryjne	115
4.3.1. Choroby dziąseł pochodzenia bakteryjnego	115
4.3.2. Martwiczo-wrzodziejące zapalenie dziąseł	116
4.3.3. Martwiczo-wrzodziejące zapalenie przyzębia	118
Piśmiennictwo	119

Rozdział 5

Zakażenie wirusem HIV i zespół nabytego upośledzenia

odporności – Olga Androsz-Kowalska, Maciej Zaremba, ...	121
5.1. Etiopatogeneza	122
5.2. Objawy i przebieg kliniczny	123
5.2.1. Objawy kliniczne pełnoobjawowego zespołu AIDS	124
5.3. Zmiany na błonie śluzowej jamy ustnej w przebiegu infekcji oportunistycznych	126
5.3.1. Infekcje grzybicze	126
5.3.2. Infekcje wirusowe	128
5.3.3. Infekcje bakteryjne	131
5.4. Zmiany nowotworowe na skórze i błonie śluzowej jamy ustnej w przebiegu zakażenia wirusem HIV	132
Piśmiennictwo	134

Rozdział 6

Afty – Maciej Nowak, Renata Górka	136
6.1. Epidemiologia aft nawracających	136
6.2. Etiologia aft nawracających	137
6.3. Afty nawracające	140
6.4. Afty Mikulicza (afty małe)	143
6.5. Afty Suttona (afty duże)	144
6.6. Afty opryszczkopodobne (HeRAS)	147
6.7. Zespół Behçeta	149
Piśmiennictwo	152

Rozdział 7

Choroby dziąseł – Renata Górka, Jan Kowalski	155
7.1. Zapalenia dziąseł	155
7.1.1. Choroby dziąseł wywołane płytką nazębną	157
7.2. Choroby dziąseł modyfikowane przez czynniki ogólne	159
7.2.1. Choroby dziąseł modyfikowane przez leki	162
7.2.2. Martwiczo-wrzodziejące zapalenie dziąseł	165
Piśmiennictwo	165

Rozdział 8

Zmiany w jamie ustnej w przebiegu chorób skóry

– *Renata Górska, Katarzyna Charazińska-Carewicz,*

<i>Maciej R. Czerniuk</i>	166
8.1. Choroby pęcherzowe o podłożu autoimmunologicznym	167
8.1.1. Pęcherzyca	168
8.1.2. Pemfigoid	172
8.1.3. Nabyte pęcherzowe oddzielanie się naskórka	175
8.1.4. Choroba Duhringa	175
8.1.5. Linijna IgA dermatoza pęcherzowa	176
8.1.6. Leczenie zmian w jamie ustnej w przebiegu chorób skóry	176
8.2. Liszaj płaski	177
8.3. Rumień wysiękowy wielopostaciowy	186
8.4. Zespół Stevensa–Johnsona	190
8.5. Toksyczna nekroliza naskórka	191
8.6. Przewlekłe wrzodziejące zapalenie jamy ustnej	191

Rozdział 9

Kolagenozy – *Renata Górska, Katarzyna Charazińska-Carewicz,*

<i>Maciej R. Czerniuk</i>	192
9.1. Toczeń rumieniowaty	193
9.2. Twardzina	195
Piśmiennictwo do rozdziałów 8 i 9	199

Rozdział 10

Stany przedrakowe błony śluzowej jamy ustnej – *Renata Górska,*

<i>Jan Kowalski, Maciej Nowak</i>	200
10.1. Choroby z pogranicza chorób przednowotworowych	201
10.1.1. Choroba Bowena	201
10.1.2. Erytroplazja	202
10.2. Leukoplakia	203
10.2.1. Choroby przednowotworowe warg	213
10.3. Choroby predysponujące do rozwoju nowotworów	218
Piśmiennictwo	220

Rozdział 11

Zespół pieczenia jamy ustnej – Anna Grzegorzczuk-Jaźwińska	221
Piśmiennictwo	226

Rozdział 12

Zmiany na błonie śluzowej jamy ustnej związane z zaburzeniami wydzielania śliny – Małgorzata Nędzi-Góra, Ewa Ganowicz	227
12.1. Wzmoczone wydzielanie śliny	227
12.2. Zmniejszone wydzielanie śliny	230
12.3. Zespół Sjögrena	235
Piśmiennictwo	243

Rozdział 13

Zapalenie błony śluzowej jamy ustnej – Anna Grzegorzczuk-Jaźwińska	244
Piśmiennictwo	251

Rozdział 14

Zmiany w jamie ustnej w chorobach układu krwiotwórczego i chłonnego – Jadwiga Dwilewicz-Trojaczek	252
14.1. Niedokrwistości	252
14.1.1. Podział niedokrwistości według przyczyn etiopatogenetycznych	253
14.2. Granulopenie	257
14.3. Skazy krwotoczne	260
14.4. Choroby nowotworowe	263
14.5. Zmiany polekowe	268
Piśmiennictwo	272

Rozdział 15

Zmiany na błonie śluzowej u dzieci – Dorota Olczak-Kowalczyk . .	273
15.1. Zmiany na błonie śluzowej w okresie niemowlęcym	279
15.2. Choroby infekcyjne błony śluzowej jamy ustnej u dzieci	288
15.3. Uszkodzenia nieinfekcyjne błony śluzowej jamy ustnej u dzieci	305

Piśmiennictwo	315
Rozdział 16	
Leczenie najczęstszych chorób błony śluzowej jamy ustnej	
– <i>Tomasz Konopka</i>	318
16.1. Leczenie farmakologiczne	319
16.1.1. Zakażenia wirusowe wywoływane przez wirusy <i>herpes simplex</i>	319
16.1.2. Kandydiaza jamy ustnej	320
16.1.3. Aftozy	322
16.1.4. Liszaj płaski	323
16.1.5. Zespół Stevensa–Johnsona	324
16.1.6. Zespół pieczenia jamy ustnej	325
16.2. Leczenie zabiegowe	326
16.2.1. Leukoplakia	326
16.2.2. Zastosowanie laserów w leczeniu chorób błony śluzowej jamy ustnej	328
Piśmiennictwo	329
Skorowidz	331